

La Universitat presenta una exposició amb fons de gran valor per celebrar els 125 anys de Química

València, a 28 d'octubre de 2020. La Universitat de València presenta l'exposició 'Cercant la pedra filosofal: del mite a la utopia', un projecte expositiu organitzat i produït per la institució, a través del Vicerectorat de Cultura i Esport, la Facultat de Química i la Biblioteca Històrica, per celebrar el 125 aniversari dels estudis de química a la Universitat de València. Aquesta és la primera de les exposicions amb què la institució acadèmica celebra un aniversari tan especial.

L'exposició, que té la col·laboració de l'Ajuntament de València, proposa un recorregut per l'evolució dels conceptes químics, des de la definició dels quatre elements clàssics en la metafísica aristotèlica, passant per l'alquímia, fins a arribar a la química com a ciència moderna i consolidada a través de vora mig centenar de llibres i manuscrits. Però, també és un aparador del seu desenvolupament com a ciència aplicada a la resolució d'innombrables problemes pràctics quotidians. L'exposició s'ha presentat aquest matí al Centre Cultural La Nau amb l'assistència de la rectora de la Universitat, Mª Vicenta Mestre; el vicerector de Cultura i Esport, Antonio Ariño; el gerent de la Universitat, Juan Vicent Climent; Adela Mauri, degana de la Facultat de Química; M. Jesús García Mateu, directora de la Biblioteca Històrica de la Universitat de València; Victoria García Esteve, directora del Servei de Biblioteques i Documentació de la Universitat, i els comissaris de l'exposició, tots dos docents de la Universitat de València, el catedràtic Ignacio Nebot Gil i el professor Rosendo Pou Amérigo.

Entre les obres seleccionades, que pertanyen als fons de la Biblioteca Històrica, hi ha exemplars dels segles XV al XIX que han sigut clau en l'evolució de l'alquímia, i de la química i les seues aplicacions. Especialment importants són llibres com *I Secreti della Signora Isabella Cortese* (Venècia, 1588), escrit per l'autora que li dona títol, Isabelle Cortese, en un context històric i social en què les dones gaudien de certa llibertat a Itàlia. La importància de l'obra rau en el seu receptari, principalment de cosmetologia, però també en el seu estil, directe i simple, i en la seua edició, íntegrament escrit en italià i no en llatí, com era usual en l'època.

També destaca *De re metallica (Sobre els metalls)*, un llibre publicat el 1556 a Basilea per Georg Bauer, més conegut pel seu nom llatinitzat Georgius Agricola, en què s'aborda detalladament l'estat de l'art de la mineria, el refinat i la fosa de metalls de l'època. El llibre va ser el text d'autoritat sobre la mineria durant els següents 180 anys després de la seua publicació. Es tracta d'un important text sobre la química del període i una obra significativa per a la seua història. Així mateix, també destaca l'*Encyclopédie*, de Diderot i d'Alembert, publicada entre els anys 1751 i 1772 a França, el propòsit de la qual va ser difondre i fer accessible els principals coneixements de l'època.

Les obres de l'exposició s'organitzen en cinc seccions. En la primera s'ofereix una introducció cronològica de les teories filosòfiques de personalitats tan importants com Aristòtil, així com les primeres conceptualitzacions científiques. L'alquímia és la protagonista de la segona part, on es fa un repàs de la història d'aquesta mena de química primitiva amb al·lusions a la tradició hermètica i a la cerca de la pedra filosofal. A més, també s'hi mostren obres d'alquimistes famosos, com Albert el Gran o Roger Bacon, i una petita pinzellada al que posteriorment serà el mètode científic, gràcies al treball de Francis Bacon.

En la tercera i quarta parts s'explica el fonament de la química moderna, que comença a gestar-se al segle XVII, però que té lloc durant el segle XVIII. Aquesta secció permet descobrir les obres d'alguns dels considerats pares de la química, com Robert Boyle, Antoine Laurent Lavoisier, Louis-Bernard Guyton de Morveau, Claude Louis Berthollet, Antoine François de Fourcroy, Humphry Davy o Jöns Jakob Berzelius. A més, permet al públic endinsar-se en la química del segle XIX i conèixer com l'avanç d'aquesta ciència va contribuir al desenvolupament d'indústries tan importants per a l'economia valenciana com les tintures, íntimament lligades a la indústria de la seda, la ceràmica, la pirotècnia o la metal·lúrgia. En aquest apartat, i relacionat amb les tintures, es mostra un manuscrit copiat a València a la fi del segle XV que és bàsicament una guia pràctica utilitzada pel tintorer Joanot Valero. Al segle XVIII, l'obra va estar en mans de l'erudit Joan Antoni Mayans, canonge de la catedral i rector de la Universitat de València.

L'última part de l'exposició mostra la relació entre la química i la literatura, una simbiosi sorgida amb els primers poetes romans que reapareix després en els sonets de Quevedo, on critica els alquimistes per trobar-los uns "xarraires", i que ha arribat als nostres dies amb personatges com els que protagonitzen la saga de Harry Potter. En aquesta secció hi ha exemplars de Johann Wolfgang von Goethe, excel·lent coneixedor de l'alquímia i de la química del seu temps que es reflecteix en diverses de les seues obres, o de Jules Verne amb el seu famosa novel·la *L'illa misteriosa*, en la qual es pot apreciar l'admiració de l'autor per la ciència. En paraules dels comissaris de la mostra, "la idea d'aquesta exposició és mostrar a la societat el seu desenvolupament històric, però també posar de manifest com el coneixement dels fenòmens químics va contribuir a una infinitat d'aplicacions pràctiques el benefici de les quals per a les persones van ser gegantí".

L'exposició es podrà visitar des del dia 29 d'octubre fins al 31 de gener a la Sala Duc de Calàbria del Centre Cultural La Nau de la Universitat de València.